

Н. П. Ситнікова, к.е.н., докторант,
Науково-дослідний економічний інститут
Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
e-mail: nsitnikova@list.ru

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Ситнікова Наталя
Стратегические ориентиры
развития в контексте
глобальных вызовов

Sitnikova Natalia
Strategic objectives of development
in the context of global challenges

Стратегічний вибір підприємства має спиратися на ґрунтовний аналіз поточної ситуації з урахуванням прогнозування тенденцій розвитку на мезо- та макро-рівнях та орієнтирів розвитку, встановлених світовою спільнотою на мега-рівні. Актуальність досліджень у цьому напрямі зумовлена необхідністю забезпечення процесу прийняття рішень і планування на рівні підприємства об'єктивною інформацією щодо напрямів суспільного розвитку. Трансграничний характер глобальних викликів обумовлює необхідність пошуку новаторських рішень, що потребує скоординованих дій із запровадженням нових сучасних підходів до їх планування.

У 2010 році на Саміті ООН, присвяченому прогресу у досягненні Цілей Розвитку Тисячоліття, було наголошено на необхідності ініціювання міжурядового діалогу для формування нового «Порядку денного розвитку після 2015 року». Він має окреслити нові орієнтири розвитку у контексті глобальних викликів, що постають перед людством. Наразі визначено головні компоненти, які складатимуть його основу (забезпечення миру та злагоди; захист прав людини; зменшення нерівності; сприяння сталому розвитку), та 11 тематичних сфер (Нерівність; Стан здоров'я; Освіта; Демографічна ситуація; Економічне зростання та зайнятість; Енергія; Вода; Екологічна рівновага; Управління; Продовольча безпека; Конфлікти та їх попередження), за якими проводяться тематичні консультації із залученням експертної спільноти з усіх країн світу [1]. У 87-ми країнах світу проходять Національні консультації з громадськістю з метою обговорення «Порядку денного розвитку після 2015 року», до яких залучено понад 200 тис. осіб. Результати Національних консультацій складатимуть основу для вироблення національної позиції щодо пріоритетів розвитку та її використання у процесі стратегічного планування.

В Україні національні консультації для визначення суспільної думки щодо пріоритетів розвитку після 2015 року відбулися на початку

2013 року. Загальна кількість учасників, які особисто брали участь у консультаціях, становить понад 4,5 тис. осіб, а з урахуванням учасників електронного опитування та краудсорсінгової платформи — понад 25 тис. осіб. За результатами національних консультацій в Україні визначено такі пріоритети розвитку після 2015 року: забезпечення рівних можливостей і соціальної справедливості, ефективна і чесна влада, удосконалена система охорони здоров'я, забезпечення гідної праці, модернізація економіки, здорове довкілля, доступна та якісна освіта, розвинена інфраструктура. Науково-експертне середовище сформувало таку ієрархію пріоритетів розвитку: соціалізація розвитку, підвищення ефективності управління (не лише державного, а й місцевого, приватного тощо), модернізація економіки шляхом запровадження інноваційних технологій, захист довкілля.

Обираючи найважливіші напрями розвитку України після 2015 року 54,3 % учасників національних консультацій відзначали необхідність економічного зростання як передумови створення нових робочих місць, підвищення доходів і розвитку соціальної сфери. Представники як експертного середовища, так і широких верств населення одностайні в тому, що нагальною потребою є модернізація економіки з упровадженням інноваційних технологій, спрямованих, зокрема, на скорочення енерго-, ресурсо- та матеріалоемності. Найкращі перспективи учасники вбачають у розвитку сільського господарства (34 %), промисловості (особливо важливою визначено підтримку національного виробника в харчовій промисловості) та туризму. 58,7 % учасників національних консультацій надають перевагу інноваційному шляху розвитку, кожний п'ятий зазначає необхідність розвитку вітчизняної науки та забезпечення належного рівня практичних упроваджень наукових розробок [2]. У суспільстві є розуміння того, що відкритість і креативність стають вирішальними чинниками розвитку.

Світ переходить від індустріальної стадії розвитку до постіндустріальної, тому в перспективі конкурентні переваги належатимуть тим підприємствам, які матимуть більший інноваційний потенціал. Модернізація економіки передбачає здійснення необхідної реструктуризації, перехід від переважно сировинної економіки до економіки знань, що потребує: упровадження системи державного стратегічного планування; визначення стратегічних галузей економіки, яким надаватиметься державна підтримка, у т. ч. надання пріоритету трудоємним та наукоємним видам діяльності над матеріало- та енергоємними; стимулювання впровадження сучасних інноваційних технологій; розвиток приватної ініціативи та інститутів ринкової економіки, зокрема шляхом підтримки малого та середнього бізнесу; диверсифікація джерел постачання енергоносіїв.

Література

1. Підсумковий документ Саміту ООН, присвяченого прогресу у досягненні Цілей Розвитку Тисячоліття (в рамках 68-ої сесії Генеральної Асамблеї ООН) [Електронний ресурс] — Режим доступу http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/68/L.4
2. Цілі Розвитку Тисячоліття. Україна — 2013 / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. — К. : Вид-во ЕКМО, 2013. — 116 с.

І. В. Смолін, д.е.н., професор,
професор кафедри стратегії підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ДЕТЕРМІНАНТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК

Смолін Игорь
Детерминанты
конкурентоспособности
предприятия и их взаимосвязь

Smolin Igor
Determinants competitive
companies and their relationship

У морфологічному сенсі конкурентоспроможність є здатністю об'єкта витримувати боротьбу за досягнення найвищих вигод, переваг. У науковій літературі конкурентоспроможність, частіше за все, трактується як здатність об'єктів управління випереджати суперників у конкурентній боротьбі задля поставлених економічних цілей. Подальша конкретизація суті конкурентоспроможності має безліч варіантів, що ґрунтуються на різному розумінні теоретико-методологічних засад визначення конкуренції, складу конкурентів, меж конкурентного ринку, часових параметрів прояву конкурентних переваг, стратегічних і поточних форматів ціле орієнтації суб'єктів ринку.

Вирішення проблеми сутності конкурентоспроможності потребує з'ясування концептуальних основ її формування і збереження.

Переважає більшість дослідників пов'язують конкурентоспроможність з рівнем ефективності використання ресурсів [1, с. 62], підкреслюючи, що обов'язковою умовою ефективної діяльності підприємства є виробництво і реалізація конкурентоспроможних товарів [4, с. 28].

Зазначимо, що ефективним може бути підприємство з незначними обсягами діяльності, а, отже, з відповідною часткою на ринку. Воно буде мати обмежений вплив на оточуюче середовище, що не сприятиме розвитку наявних конкурентних переваг. Тому